

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Anna Dziergawka (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Czartoryska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Warszawa - Praga w Warszawie
delegowanego do Prokuratury Krajowej Jerzego Kopcia
w sprawie skazanego **R. C.**

w przedmiocie wyroku łącznego
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 11 kwietnia 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść
od prawomocnego wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Kutnie
z dnia 14 marca 2024 r., sygn. akt II K 606/23,

**uchyla zaskarżony wyrok łączny i przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kutnie.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

R. C. został skazany prawomocnymi wyrokami:

I. wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego we W. z dnia 3 grudnia 2014 roku w sprawie sygn. akt II K 1876/14 za przestępstwo popełnione w okresie od 26 marca 2014 roku do dnia 28 marca 2014 roku z art. 278 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono okres zatrzymania w dniu 28 marca 2014 roku, przyjmując jeden dzień zatrzymania za równoważny dwóm dniom kary ograniczenia wolności;

II. wyrokiem Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 12 maja 2016 roku w sprawie sygn. akt II K 165/16 za przestępstwo popełnione w dniu 12 stycznia 2016 roku z art. 284 § 1 k.k. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat, postanowieniem Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 12 maja 2017 roku sygn. akt II K 165/16, II Ko 483/17 zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności;

III. wyrokiem Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 4 marca 2019 roku w sprawie sygn. akt II K 709/18 za przestępstwo popełnione w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 9 sierpnia 2018 roku z art. 209 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, postanowieniem Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 7 sierpnia 2019 roku sygn. akt II K 709/18, II Ko 737/19 zarządzono wykonanie zastępczej kary 120 dni pozbawienia wolności za niewykonaną karę ograniczenia wolności;

IV. wyrokiem Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 21 lipca 2021 roku w sprawie sygn. akt II K 680/20 za przestępstwa:

- 1) popełnione w okresie od maja 2014 roku do 26 października 2020 roku z art. 209 § 1 k.k. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności,
- 2) popełnione od dnia 20 października 2020 roku do dnia 21 października 2020 roku z art. 279 § 1 k.k. na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, na

podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczona została kara łączna 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

V. wyrokiem Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 22 października 2021 roku w sprawie sygn. akt II K 73/21 za przestępstwa:

1) popełnione w dniu 22 grudnia 2019 roku z art. 278 § 1 k.k.,

2) popełnione w dniu 16 grudnia 2019 roku z art. 278 § 1 k.k.,

przy przyjęciu, że stanowią one ciąg przestępstw określony w art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

VI. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 20 grudnia 2022 roku w sprawie sygn. akt II K 256/22 kary orzeczone wyrokami wymienionymi w punktach IV i V połączono i w miejsce kar pozbawienia wolności wymierzonych w tych wyrokach orzeczona została kara łączna 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności;

VII. wyrokiem Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 13 stycznia 2023 roku w sprawie sygn. akt II K 678/22 za przestępstwa:

1) popełnione w okresie od maja 2014 roku do 31 grudnia 2017 roku z art. 209 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym,

2) popełnione w okresie od 25 lutego 2019 roku do 26 października 2020 roku z art. 209 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 3 k.k. w miejsce jednostkowych kar ograniczenia wolności orzeczona została kara łączna 10 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym;

VIII. wyrokiem Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 31 marca 2023 roku w sprawie sygn. akt II K 159/22, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 21 sierpnia 2023 roku w sprawie sygn. akt V Ka 820/23 za przestępstwo popełnione w okresie od 12 października 2020 roku do 15 października 2020 roku z art. 279 § 1 k.k. na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Rejonowy w Kutnie wyrokiem łącznym z dnia 14 marca 2024 roku, w sprawie o sygn. akt II K 606/23 wobec R. C. orzekł:

- 1) na podstawie art. 575 § 1 k.p.k. ustalił, że wyrok łączny Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 20 grudnia 2022 roku wydany w sprawie sygn. akt II K 256/22 wymieniony w punkcie VI utracił moc;
- 2) rozwiązał węzeł kary łącznej w sprawie sygn. akt II K 680/20 Sądu Rejonowego w Kutnie opisanej w punkcie IV, łączący kary jednostkowe pozbawienia wolności wymierzone skazanemu R. C. za czyny przypisane w tym wyroku;
- 3) na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wyroki wymienione w punktach IV, V i VIII połączył i w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności wymierzonych R. C. w tych wyrokach orzekł karę łączną 2 (dwa) lata i 5 (pięć) miesięcy pozbawienia wolności;
- 4) na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. orzekł, że wyroki podlegające połączeniu wymienione w punktach IV, V i VIII nie ulegają wykonaniu w zakresie objętym wyrokiem łącznym;
- 5) na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w zakresie dotyczącym połączenia wyroków wymienionych w punktach I, II, III, VII;
- 6) na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w punkcie 3 kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okres kary odbytej w sprawie Sądu Rejonowego w Kutnie sygn. akt II K 256/22 od dnia 13 sierpnia 2022 roku do dnia 10 marca 2024 roku;
- 7) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. K. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem udzielonej skazanemu obrony z urzędu;
- 8) zwolnił skazanego R. C. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w sprawie.

Powyższe orzeczenie nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron postępowania i uprawomocniło się z dniem 22 marca 2024 r.

Kasację od powyższego wyroku wniósł Prokurator Generalny zaskarżonemu wyrokowi zarzucając:

- I. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku łącznego naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego - art. 366 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 413 § 1

pkt 4 i § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. oraz art. 85 § 1 k.k. i art. 91 § 2 k.k., poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, wynikających z materiałów ujawnionych w toku rozprawy, przede wszystkim związanych z przebiegiem postępowań wykonawczych, co do kar wymierzonych wobec skazanego R. C. i błędne połączenie kar jednostkowych pozbawienia wolności, orzeczonych wobec niego przez ten sąd w sprawach o sygn. akt: II K 680/20 (w wymiarze 5 miesięcy oraz 1 roku i 3 miesięcy), II K 73/21 (w wymiarze 8 miesięcy, orzeczonej za ciąg przestępstw) i VII K 159/22 (w wymiarze 1 roku i 3 miesięcy) i w ich miejsce wymierzenie kary łącznej 2 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji, gdy Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 15 listopada 2022 r. (w sprawie o sygn. akt V KK 420/22), uchylił w części wyrok Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 21 lipca 2021 r., sygn. akt II K 680/20 w zakresie: skazania i wymierzenia kary jednostkowej 5 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1 tegoż orzeczenia) oraz wymierzenia kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 3 uchylonego orzeczenia) i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kutnie, tak więc nie było możliwe połączenie nieistniejącej kary 5 miesięcy pozbawienia wolności, z innymi karami orzeczonymi za przestępstwa i ciąg przestępstw, pozostającymi ze sobą w realnym zbiegu, jak również rozwiązanie kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, która utraciła moc z dniem 15 listopada 2022 r., natomiast podstawą wymierzonej kary łącznej, za zbiegające się przestępstwa i ciąg przestępstw, winien być przepis art. 91 § 2 k.k., niewskazany w sentencji wyroku łącznego,

II. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku łącznego naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego, to jest art. 85 § 1 k.k. i art. 572 k.p.k., poprzez niepołączenie kary 8 miesięcy ograniczenia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 4 marca 2019 r., sygn. akt II K 709/18, z karą 6 miesięcy ograniczenia wolności, orzeczoną w pkt 1 ppkt a wyroku tegoż sądu z dnia 13 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 678/22, za popełnienie w okresie od maja 2014 r. do 31 grudnia 2017 r. przestępstwa z art. 209 § 1 k.k., a więc zanim zapadł wyrok w sprawie o sygn. akt II K 709/18 i pomimo istnienia realnego zbiegu przestępstw, umorzenie postępowania w tym zakresie.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku łącznego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kutnie do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Podczas rozprawy kasacyjnej prokurator podtrzymał stanowisko zawarte w kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym.

Zasadność zarzutów kasacyjnych, prawidłowo wykazujących rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku łącznego naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, wynika przede wszystkim z faktu nieuwzględnienia przez sąd *meriti* wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2022 r. w sprawie o sygn. akt V KK 420/22, uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 21 lipca 2021 r. w sprawie o sygn. akt II KK 680/20 w zakresie kary jednostkowej 5 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 209 § 1 k.k., w wyniku czego doszło do wadliwego połączenia kary, która została usunięta z obrotu prawnego.

Trzeba przy tym dodać, że sąd procedując w przedmiotowej sprawie dysponował pełnym materiałem dowodowym, a zwłaszcza odpisem wyroku Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 21 lipca 2021 r. w sprawie o sygn. akt II KK 680/20, zawierającym adnotację, że orzeczenie jest prawomocne w zakresie punktu 2 (k. 20v akt), który to dokument ujawniono na rozprawie w dniu 14 marca 2024 r. (k. 74-75 akt). Powyższe zostało jednak błędnie opisane w komparycji wyroku, wbrew sentencji orzeczenia Sądu Najwyższego. W konsekwencji wadliwie przyjęto, iż w sprawie Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 21 lipca 2021 r., w sprawie o sygn. akt II KK 680/20, wymierzono skazanemu kary jednostkowe 5 miesięcy pozbawienia wolności oraz roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, gdy po zmianie dokonanej przez Sąd Najwyższy, powinna to być jedynie kara jednostkowa roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 279 § 1 k.k.

Trafnie zatem wskazał Prokurator Generalny we wniesionej kasacji, że w przedmiotowej sprawie doszło do rażącego naruszenia obowiązku określonego w art. 366 § 1 k.p.k., zgodnie z którym przewodniczący składu orzekającego zobligowany jest do takiego kierowania przebiegiem rozprawy, aby zostały wyjaśnione wszystkie jej istotne okoliczności. Powyższy przepis z mocy art. 574 k.p.k. ma zastosowanie

również w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego. Dodatkowo art. 569 § 1 k.p.k. nakłada na sąd obowiązek sprawdzenia czy istnieją podstawy do orzeczenia kary łącznej, które zostały określone w art. 85 k.k. (zob. wyrok SN z dnia 18 grudnia 2024 r., III KK 528/24; wyrok SN z dnia 25 maja 2023 r., V KK 93/23).

Sąd Rejonowy w Kutnie, orzekając w przedmiocie wyroku łącznego, niezasadnie przyjął, iż nadal w obrocie prawnym funkcjonuje kara 5 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 209 § 1 k.k., która została wadliwie połączona z karami z wyroków w sprawie II K 73/21 (w wymiarze 8 miesięcy pozbawienia wolności) i w sprawie VII K 159/22 (w wymiarze roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności) i w ich miejsce wymierzono karę łączną 2 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności.

Nieuwzględnienie przez Sąd Rejonowy orzeczenia o uchyleniu kary 5 miesięcy pozbawienia wolności skutkowało zatem wydaniem wadliwego merytorycznie rozstrzygnięcia, obarczonego rażącym naruszeniem prawa karnego materialnego w postaci art. 85 § 1 k.k. Oczywistym bowiem pozostawał fakt, że brak było warunków do połączenia kary 5 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej w sprawie o sygn. akt II KK 680/20. Uchybienie to miało niewątpliwie istotny, w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k., wpływ na treść rozstrzygnięcia, gdyż wymierzona kara łączna obejmowała karę nieistniejącą w obrocie prawnym. Kara wymierzona przez sąd I instancji, która została następnie uchylona przez sąd odwoławczy lub Sąd Najwyższy, jako kara usunięta z obrotu prawnego, nie stanowi kary wymierzonej skazanemu i tym samym nie podlega łączeniu na podstawie art. 85 § 1 k.k.

Jak słusznie wskazuje skarżący, w sprawie doszło także do rażącego naruszenia prawa w zakresie umorzenia w punkcie 5 wyroku postępowania i w konsekwencji niepołączenia kar orzeczonych w wyrokach wymienionych w punktach III i VII. Powyższe dotyczy kar ograniczenia wolności wymierzonych w sprawach Sądu Rejonowego w Kutnie o sygn. akt II K 709/18 (8 miesięcy ograniczenia wolności) oraz o sygn. akt II K 678/22 (6 miesięcy ograniczenia wolności), które spełniały warunki do ich połączenia. Warto w tym miejscu wskazać, że wyrok Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie o sygn. akt II K 678/22, obejmuje skazanie za ten sam czyn z art. 209 § 1 k.k., w zakresie którego wyrok został uchylony przez Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt II K 680/20, odnośnie do

kary 5 miesięcy pozbawienia wolności. Przy kolejnym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy w Kutnie w sprawie o sygn. akt II K 678/22 ocenił zachowanie R. C. jako 2 czyny z art. 209 § 1 k.k. popełnione w okresie od maja 2014 r. do 31 grudnia 2017 r. oraz od 25 lutego 2019 r. do 16 października 2020 r., za które wymierzył R. C. dwie kary jednostkowe po 6 miesięcy ograniczenia wolności oraz karę łączną 10 miesięcy ograniczenia wolności. To właśnie pierwszy czyn z tego wyroku został popełniony zanim zapadł pierwszy chronologicznie wyrok Sądu Rejonowego w Kutnie z dnia 4 marca 2019 r., w sprawie o sygn. akt II K 709/18. W tej sytuacji oczywistym jest, że nieobjęcie wyrokiem łącznym wskazanych w kasacji kar ograniczenia wolności w wymiarze 8 miesięcy (sprawa II K 709/18) i 6 miesięcy (sprawa II K 678/22 za pierwszy czyn) stanowiło rażącą obrazę prawa procesowego i materialnego w postaci art. 85 § 1 k.k. i art. 572 k.p.k.

W konsekwencji nieuwzględnienie przez Sąd Rejonowy w Kutnie uchylenia przez Sąd Najwyższy kary jednostkowej 5 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 209 § 1 k.k., orzeczonej przez Sąd Rejonowy w Kutnie w sprawie o sygn. akt II K 680/20 doprowadziło do sytuacji, w której sąd *meriti* w sposób niedopuszczalny prawnie wziął pod uwagę kary z dwóch odrębnych wyroków, orzeczone za to samo zachowanie oskarżonego. Powyższe dotyczy wskazanej wyżej kary 5 miesięcy pozbawienia wolności, która została uchylona, a którą wadliwie połączono w wyroku łącznym oraz dwóch kar jednostkowych w wymiarze po 6 miesięcy ograniczenia wolności, orzeczonych przez Sąd Rejonowy w Kutnie w sprawie o sygn. akt II K 678/22, przy czym jedna z tych kar wadliwie nie została połączona w wyroku łącznym.

Powyższe uwagi prowadzą do konstatacji o zasadności twierdzenia Prokuratora Generalnego, że wyrok sądu *meriti* zapadł z rażącym naruszeniem przepisów wskazanych w zarzutach kasacji, które rzutowało na treść zaskarżonego wyroku. Dlatego też orzeczenie to należało uchylić. Sąd Rejonowy w Kutnie, procedując w przedmiotowej sprawie uwzględni całokształt materiału dowodowego, w tym orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2022 r. w sprawie o sygn. akt V KK 420/22 i rozstrzygnie zgodnie z wymogami materialnymi i procesowymi. Ponownie orzekając, Sąd Rejonowy będzie miał na względzie powyższe wskazania i zapatrywania prawne (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

[J.J.]

[r.g.]

Antoni Bojańczyk

Paweł Kołodziejcki

Anna Dziergawka